

PAULO ĜENA TORETORE VAĜA-RUARUANA TIMOTEO ĜENA

2 Timoteo vaĝa-foforina guruĝari

Paulo na Timoteo ĝena mai fefa vaĝa-ruaruana tu Paulo Romai ediburato taiminai etoreato. Etoreato laĝanina tu 66 ma 67 fakari ai ta etoreato, mo tu Iesu emaseto murinai.

Mai fefa nuĝanai siri baregori tu karoa 1:13-14; 2:15; 4:1-5.

Paulo na mai fefa vaĝa-ruaruana etoreato, ĝena ura tu, 1) Timoteo maĝuri moĝoni ai moĝo bene tanu; 2) meto baregori beĝoitaĝoni nuĝanai asi bene moira, senaĝi vetuĝunaĝi ĝauveina bene kokore-iaĝia.

Paulo na mai fefa tu maiĝesina eboioĝaiato:

1. Keriso varina moĝonina Timoteo na bene ĝabigitaria - karoa 1
2. Keriso ĝena vetuĝunaĝi ĝauveina bene koraniaĝia - karoa 2
3. Keriso ĝenana beĝe veĝitani tarimari guruĝari ekiraĝito - karoa 3
4. Keriso ĝena guruĝa ĝereĝana moĝo bene ĝobata-iaĝia - karoa 4:1-5
5. Paulo ĝena veĝabituĝu guruĝari etuĝuto - karoa 4:6-22

¹ Au Paulo, Keriso Iesu ĝena apostolo tarimagu, Barau ĝena ura lorinai; ĝeguna mai fefa eiaĝosini. Barau na etuĝuguto, ekiraĝi-toreato maĝurina

Keriso Iesu ġenana bita doġariani maġurina bana ġobata-iaġia ġana.

² Timoteo, ġoi atore-vinimuni, natugu, aura-vinimuni. Barau ġita Tamara ema Keriso Iesu ġita ġera Vereġauka ġerina varevare-bara, vevetuġaġwa, e maino ġemu ai bene tanu.

Paulo ġena vevaġa-namo e vevaġa-kokore gurugari

³ Boġi e laġani vanaġivanaġi ġegu ġurigiuri nuġari ai ġoi atuġamaġimuni. Ġegu ġauġau nuġari ai tu Barau, ma nuġagu iau-namona ġesi vetuġunaġina aiaġo-viniani Barauna, atanikiu-viniani. Barau tu au tubugu ġatagu na maki vetuġunaġina ġeiaġo-viniato. ⁴ Otaġito atuġamaġiani, ema ġegu ura baregona ġoi ma bana ġitamu, ġegu iaku bene barego ġana. ⁵ Ġoi ġemu veġabidadama moġonina ma atuġamaġi-ġenoġoiani. Mani veġabi-dadama maniġa tu tovotovonai tubumu vavinena Lois e sinamu Eunike ġeri ai maki etanuto-ġoi. Au aribani, mo veġabidadama sebona tu ġoi ġemu ai etanuni. ⁶ Moġesina nai avaġa-vetuġamaġi ġenoġoimuni, Barau na evinimuto varevarena, au ġimagu iatamu ai atore-kauato nai, oġabiato dagarana, bono ġauvei-iaġia. ⁷ Korana Barau na ġita evinirato Iaukana na tu nuġara asi bevaġa-garirini Iaukana, senaġi kokore, veuravini, e nuġa-gwaġiġi evinirani Iaukana.

⁸ Ġita ġera Vereġauka ġena guruġa kiraġi-foforinai asi bene maiakamu, ema au Keriso ġaramanai dibura numai atanuni nai maki, maiakagu na asi bene maiakamu. Senaġi Barau ġena kokore ai bono vevaġa-gwaġiġi ema au ġesi

bono sebona, be Vari Namona ġaramanai bitana midigumidigu. ⁹ Ġia na evaġa-maġurirato ema ġena keakea veaġana na ekearato ġena tarimari-mai bitana iaġo ġana. Moġesi eveito tu, dia ġita ġera veiġa e ġauvei namo naima, senaġi ġia tauġena ġena ura e ġena varevare-bara na moġo. Mo varevare-bara tu tovotovonai veġata, guba e tanobara roġosi roġo bere veia nuġanai, Barau na Keriso Iesu ġenana evinirato. ¹⁰ Senaġi mait-oma tu ġita ġerai Vevaġa-maġuri Tarimana Keriso Iesu eiaġomato lorinai, mai varevare-bara ġita ġerai ema foforito. Keriso na mase ġena seġuka evaġa-koriato, ema Vari Namona ġenana maġuri e tanu-vanaġivanaġi evaġa-foforiato. ¹¹ Barau na au etoreguto tu mai Vari Namona bana ġobata-iaġia, bana ġwa-rosia, ema bana vevaġa-riba-iaġia ġana.

¹² Mo ġauvei ġaramanai au maiġesi amidigu-midiguni. Senaġi au tu asi emaiakaguni, korana aġabi-dadama-viniani tarimana tu ribagu ginikau. Ema au maki ribagu ġitakau, mai ġauvei ġimagu ai etoreato maiġa tu beġitaġau-ginikauani beiaġoni mo Kota baregona ġarona beraġasini.

¹³ Guruġa moġoniri au ġeguna oseġaġirito gurugari bono ġabi-gigitariri e bono korana-iaġiri veġabi-dadamai e veuravini ai. Mo veġabidadama e veuravini tu Keriso Iesu ġenana ġeiaġomani.

¹⁴ Barau na evinimuto varevarena bono ġita-ġaua. Ġita nuġarai etanuni Iauka Veaġana na mo varevare ġitaġaunai bene vaġa-kavamu.

¹⁵ Ġoi ma ribamu Asia tanonai ġetanuni tari-mari mabarari tu au ġeguna ġeraka-veġitato,

Figelo e Hemogenes maki. ¹⁶ Onesiforo ma ġena numa tarimari ġesi tu Vereġauka na ġena vevetuġaġwa iatari ai bene torea, korana ġia na nega ġutuma au nuġagu evaġa-gwaġiġiato-ġoi. Ema au dibura numai atanuto maiakana na asi emaiakaiato. ¹⁷ Ġia Romai eraġasito ġaronai tu, au evetaukokore kokoreguto mo edoġariguto. ¹⁸ Vereġauka na ġena vevetuġaġwa iatanai bene torea mo, Kota baregona ġaronai! Ema ġoi ma ribamu ginikau Efeso ai au vetuġunaġigu aiġesi eiāġo-viniato.

2

Keriso Iesu ġena vetari tarimana moġonina

¹ Moġa lorinai, natugu, ġoi tu Keriso Iesu ġena varevare-bara nuġanai bono kokore. ² Tarimarima vovoka ġoirari ai au ġeguna kara oseġaġirito dagarari vetuġamaġikau tarimari bono vaġa-ribari. Benamo moġeri na maki tarima tari ġeri ma beġenea kiraġi.

³ Keriso Iesu ġena vetari tarimana namonai bono iaġo, ema midigumidigu nuġanai bono vevaġa-gwaġiġi au aveini kavana. ⁴ Vetari tarimana ġena maġuri ma ribamu. Evetarini nuġanai, ġauvei tari asi beveirini riba. Senaġina ġia ġena ura tu eġabi-toġaiato vetari verena vaġa-iakuna veiġana moġo bene veia. ⁵ Raga-iruiru baranai eragani tarimana, asi bekokoreni riba o korona asi beġabiani riba, bema raga-iruiru taravatuna asi bekorana-iaġiani nai tu. ⁶ Vamoka vei tarimana beġauvei-kokoreni tu tauġena roġo voina bene ġabi-guinea kwakwa ġaronai. ⁷ Vereġauka

na vau tuḡamaḡi-faka bevinimuni, benamo mo guruḡa mabarari bakiraḡiri boriba-ginikaurini.

⁸ Maiḡa tu bono tuḡamaḡi-taḡoa. Iesu Keriso tu Davida senena, mase na evariḡisi-ḡenoḡoito. Au na tu maiḡesina akiraḡiani Vari Namona aḡobata-iaḡiani nai. ⁹ Moḡesina naima ḡevaḡa-midigu midiguguni, dibura numai maki seini na ḡebarubaruguni noḡa vevaḡideba o lema tarimagu. Senaḡina Barau ḡena guruḡa tu asi barutari. ¹⁰ Moḡa lorinai midigumidigu mabarari avevaḡa-gwaḡiḡi-iaḡirini Barau na eḡabi-viriḡirito tarimari dairi ai, be ḡia maki Keriso Iesu ḡenana eiaḡomani vevaḡa-maḡurina, ema etanuvanaḡi vanaḡini marevana baregona beḡene ḡabia uranai.

¹¹ Mai tu guruḡa moḡonina:

“Bema ḡita Keriso ḡesi tamaseto nai tu, ḡia ḡesi maki bita maḡurini.

¹² Bema tavevaḡa-gwaḡiḡini nai, ḡia ḡesi maki bita veḡorikau-sebonani.

Bema ḡia takira-ḡuniḡauani nai, ḡia na maki ḡita bekira-ḡuniḡaurani.

¹³ Bema ḡita asi tavetuḡamaḡikauni, ḡia tu roḡo gabunai ma ḡena vetuḡamaḡikau beruḡa-taḡoni;

Korana ḡia tauḡena tu asi bevekira-ḡuniḡauni, (mai tu ḡena kiraḡitore guruḡari ḡia na asiḡina ḡinavaḡi bekeforini).”

Ḡauvei tarimana namona

¹⁴ Mo guruḡa ma bono vaḡa-riba ḡenoḡoiri, ema Barau ḡoiranai bono kira-toreḡauri, guruḡa koriri veḡare-veḡareri asi beḡene vevaḡi.

Korana monana namo ta asi bevaġa-ġoraiani, senaġi beġe seġaġini tarimari ġeri maġuri moġo bevaġa-rakavarini. ¹⁵ Bono ġauvei-ġunaġave, be Barau ġoiranai bono fofori nai, bene vaġa-moġonimu, ġauvei tarimana asi emaiakaiani tarimana kavana. Korana ġia na tu Barau ġena guruġa moġonina evevaġa-riba ginikauani. ¹⁶ Sisiba rakavari e babori asi bono kiraġi, ema ġerina bono veġita, korana mo sisiba ġekiraġirini tarimari tu Barau ġenana ġerakamanaġani. ¹⁷ Guruġa moġesina ġekiraġirini tu noġa manuġa rakavari ġebakarini kavana. Hime-naio e Fileto tu moġesina tarimari. ¹⁸ Ġia tauri ruarua na tu guruġa moġonina dabarana ġeragakwaneato. Ġekirani variġisi-ġenoġoi tu evetoreto, be ekorito. Moġesina ġeguruġani nai, tarima tari ġeri veġabidadama ġevaġa-rakavarini.

¹⁹ Senaġi Barau ġena guruġa korana tu eruġa-gwaġiġini fore baregona noġa, asi beġareva-ġarevani. Iatanai tu mai guruġa etoreato, “Vereġauka ma ribana deikara tu ġia ġena.” Ma ekirani, “Deikara ekirani ġia tu Vereġauka ġena etoni tarimana tu vei-rakava ġenana bene raka-veġita.”

²⁰ Numa baregona nuġanai tu mereki irauirauri moġeri, dia mabarari golo e silva na ġeveirito dagarari moġo, senaġi ġau e tano na ġeveirito dagarari maki moġeri. Tari tu ġaro baregori ai vau beġe ġauvei-iaġirini, a tari tu ġeġauvei-iaġi vanaġivanaġirini ġaniġani ġari o momo fitoġa dagarari. ²¹ Bema maiġeri veiġa rakavari ġerina tauġena eveiarevani tarimana tu, ġauvei

namori ġauvei-iaġiri tarimanai Vereġauka na bevaġa-iaġoani ema bevaġa-veaġaiani. Ġia tu eġita-ġauani tarimana ġena ġauvei tarimana aroribanai beiaġoni ġauvei namori mabarari veiveiri ġana.

²² Ġuru variġu ġeri ura rakavari mabarari bono raga-kwaneri, ema maġeri bono korana-iaġiri: Vei-iobukaiobuka, veġabidadama, veuravini, ema maino. Ma nuġari namo vedaureari Vereġauka ġenoġiani bene vaġa-kavari ġana tarimari ġesi bono sebona. ²³ Vedanaġi e veġareveġare babori ġerina bono raka-veġita, korana ġoi ribamu moġeri na tu vevane beġe vaġa-ġorarini. ²⁴ Vereġauka ġena vetuġunaġi tarimana tu asi bene vevane, senaġi tarimarima mabarari bene iaunamo-viniri, bene vevaġa-riba ginikau, asi bene baru. ²⁵ Ġekira-fitoġaiani tarimari bene kira-rogori ma manauna ġesi, betaġu Barau na bevaġa-vetuġamaġi kurerini, benamo guruġa moġonina beġe ribani. ²⁶ Benamo ġia ġeri tuġamaġi beġe roroġoto-ġenoġoini ema Diabolo ġena rigirigi na beġe raga-veġitani, korana ġia na roġo eġabi-taririni ġena ura beġene veiri ġana.

3

Ġaro magori ai

¹ Ema maġa maki bono ribaia: Ġaro dokori ai tu rakava ġutuma beġe ġorani. ² Tarima tu tauġeri moġo beġe veura-vevinini, moni beġe mata-ġaniġani iaġirini, beġe vekiraġi-varaġe varaġeni, beġe veiavini, ġeri guruġa beġe raka-vani, tamari sinari beġe kira-sirivaġi vinirini, tanikiu maki asi beġe toni, ema asi beġe

veaḡani. ³ Asi beḡe veura-vini, tarima ḡeri rakava asi beḡe tuḡamaḡi-fitoḡarini, beḡe veroritoreni, asi beḡe vevaḡa-gwaḡiḡini, beḡe niaraniararini, beḡe kira-sirivaḡini. ⁴ Ġia tu beḡe revani, ḡeri tuḡamaḡi rakavari ilailari ai beḡe veitaḡuitaḡuini, nuḡari veiavi na beḡe vonuni, tanobara iakuri e verereri beḡe ura-vinirini, a Barau tu asi beḡe ura-viniani. ⁵ Barau korana-iaḡina tu tauna korikori iouiouna murikana rekenai moḡo ḡetovotovoani, a ḡia tauna korikori seḡukana tu ḡeruḡaiiani. Mo tarimarima ḡerina tu bono raka-veḡita.

⁶ Moḡesina tarimari tu tarimarima ḡeri numa nuḡari ai ḡeraka-toḡani, benamo nuḡari moira vavineri ḡeḡofarini. Mo nuḡari moira vavineri tu ḡeri veḡa rakavari metori na ḡelaulau-taririni, ema ḡeri ura rakavari na ḡeḡori-kaurini. ⁷ Moḡeri vavineri tu vanaḡivanaḡi riba ḡevetauni, senaḡina guruḡa moḡonina tu asi ḡedoḡariani. ⁸ Iane e Iambre, Aigupito ḡeri ḡora tarimari, na Mose ḡelaulau-ḡauato kavana, mai vevaḡa-riba ḡofaḡofa tarimari na guruḡa moḡonina ḡelauḡauani. Ġia ḡeri tuḡamaḡi tu rakava kwaikwai, ema ḡia tu ḡeri veḡabidadamai asi ḡekokoreto, ḡeketoto. ⁹ Senaḡi asi beḡe raga-kwareḡani, korana tarimarima mabarari na ḡeri babo beḡe ḡita-doḡariani, Iane e Iambre ḡeri ai eḡorato kavana.

Vevaḡa-naḡi magori

¹⁰ Senaḡi ḡoi na tu au ḡegu vevaḡa-riba guruḡari mabarari okorana-iaḡirito, ḡegu veḡa, ḡegu ura tauri, ḡegu veḡabidadama, ḡegu vevaḡa-gwaḡiḡi,

ġegu veuravini, ġegu ruġa-gwaġiġi otovotovorito. ¹¹ Ġelai-veġitaguto, ġevaġa-midigu midiguguto, ġegu midigumidigu maiġeri mabarari au ġegu ai ġeġorato Antioka, e Ikonja, ema Listera ai. Ġevaġa-midigu midiguguto nuġanai avevaġa-gwaġiġito. Vereġauka na moġeri mabarari ġerina eġabi-maġuriguto. ¹² Moġoni, Keriso Iesu nuġanai Barau korana-iaġina beġe urani tarimari mabarari tu moġesina beġe vaġa-midigu midigurini. ¹³ Ma vei-rakava tarimari e ġofaġofa tarimari tu moġesi moġo beġe vei-iaġoni, rakava ġenana rakava lelevaġinai beġea raġasini, tarima tari beġe ġofarini, ema ġia maki Diabolo na beġofarini. ¹⁴ Senaġi ġoi tu kara oribaiato ema oġabi-raġeato maniġa moġo bono korana-iaġia. Korana ġevaġa-ribamuto tarimari ġoi tu ma ribamu, ¹⁵ ema keimu na beiaġoma maitoma Buka Veaġa guruġari ma ribamu; maiġeri Buka Veaġa guruġari na iaunega beġe vinimuni, benamo Keriso Iesu ġenai boveġabidadamani vevaġa-maġuri ġabiġabina ġana. ¹⁶ Buka Veaġa guruġari mabarari tu Barau nuġana na ġeraka-rosito, benamo tarimarima nuġari ai Iauka Veaġa na evaġa-raka-toġarito. Ma ġia tu ma ġeri namo guruġa moġoniri vevaġa-riba-iaġiri ġana, rakava vaġa-foforiri, rakava vaġa-roroġotori ġana, ema dabara iobukaiobukana vevaġa-riba-iaġina ġana. ¹⁷ Mo guruġa ġerina Barau ġena tarimarima beġene riba-ġinikau, benamo veiġa namori mabarari beġene veiri.

4

¹ Barau e Keriso Iesu ġoirari ai авага-гuruġa gwaġġimuni. Iesu beġenoġoini ġaronai tu, ġena veġitaġau gaburenai maġuri tarimari e mase tari-mari viriġiviriġi bea vei-vinirini. ² Barau ġena guruġa bono ġobata-iaġia, ġaro namori ai e ġaro rakavari ai. Tarimarima ġeri veiġa rakavari na bono vaġa-roroġotori, bono kira-feiri, bono launaġiri, bono vaġa-ribari ma vevaġa-gwaġġimu ġesi. ³ Korana ġaro ta beiaġomani, monai tari-marima na vevaġa-riba moġonina tu asi beġe seġaġi-viniani, a ġeri ura rakavari loriri ai vevaġa-riba tarimari ġutumari ma beġe ġabirini, ġia na ġeuravini-rakavarini guruġari beġene seġaġiri ġana. ⁴ Guruġa moġonina seġaġi-seġaġina ġenana beġe raka-veġitani, a ġia tu sinasina guruġari vau beġe ura-baregoni. ⁵ Senaġi ġoi tu bono veġitaġau dagara mabarari ġeri ai, midigumidigu nuġanai bono vevaġa-gwaġġiġi, Vari Namona ġobata-iaġina ġauveina bono veia, Barau ġena vetuġunaġi ġauveina mabarana bono ġauvei-iaġi ġitakaua.

⁶ Korana au tu dori amaseni, ema au raragu tu bebebubuni noġa vine nanuna Barau ġevarevare-viniani nai ġebubuani kavana. Au ġegu rakaveġita ġarona tu beraġasi. ⁷ Vetari nuġanai avevaġi-ġitakauto, au ġegu raga-iruiru tu varau bavaġa-koria, ġegu veġabidadama tu roġo aġabitariani. ⁸ Toma ġegu vei-iobukaiobuka korona evei-toreato, etanuni mo Kota baregona ġarona beraġasini nai, Vereġauka, Kota Tarimana Iobukaiobukana, na beviniguni. Dia au moġo, senaġi mo deikara-deikara ġia bema foforini

ġaronai ġeura-viniani tarimari maki bevinirini.

Veġabituġu guruġari

⁹ Bono kokore, be au ġegu ai bono iaġoma-ġarimoġi. ¹⁰ Korana Dema na tu mai tanobara maġurina euravini-baregoani, benamo au eraga-kwaneguto, Tesalonika ġana eiaġoto. Kreske tu Galatia ġana eiaġoto, ema Tito tu Dalmatia ġana. ¹¹ Luka ġereġana moġo au ġesi. Mareko bono ġoria, ġoi ġesi boġono iaġoma, korana ġia tu ġunaġave e au ġegu ġauvei nuġanai bevaġa-kavaguni riba. ¹² Tikiko tu Efeso ġana atuġuato. ¹³ Ġoi boiaġomani nai tu, auna koudi bono ġwa-kaua, Troas vanuġanai Karpo ġenai araga-kwaneato, ema ġegu buka maki bono ġwa-kauri, dagara baregona tu mamoe e nanigosi kefiru na ġeveirito toretore ġana dagarari, asi bono tuġa-rekwari.

¹⁴ Alesanda, auri eġauvei-iaġirini tarimana, na au evaġa-rakava baregoguto. Mo kara eveiato tu Vereġauka na vau voina beviniani. ¹⁵ Ġia ġenai tu tauġemu bono venari, korana ġia tu ġai ġema vevaġa-riba guruġari ekira-fitoġa rakavarito.

¹⁶ Tovotovonai Kota tarimari ġoirari ai aruġato nai tu, ta sevigu ai asi eruġa-tarito, asi evaġa-kavaguto, mabarari na ġeraga-kwaneguto. Aġau-ġauni, Barau na moġeri vei-rakava voiri asi bene viniri. ¹⁷ Senaġina Vereġauka tu au sevigu ai eruġa-tarito, benamo kokore eviniguto. Moġesina eveiguto korana tu, Vari Namona au na bana kiraġi-foforia, benamo irau bese tarimari mabarari na beġene seġaġia ġana. Ema au tu Barau na laion bokana na evaġa-maġuriguto.

¹⁸ Veregāuka na rakava mabarari gērina beḡabi-maḡuriguni, ema gēna Guba Basileia gāna beḡoriginikauguni. Ġia arana bitana vaḡa-raḡea bene iaḡo vanaḡivanaḡi, asi magona. Amen.

Vevaḡa-namo dokona

¹⁹ Au gēgu vevaḡa-namo atuḡuani Priska (o Priskila) e Akwila gēri ai, ema Onesiforo ma gēna numa tarimari gēri ai. ²⁰ Erasto tu Korinto ai betanu, ema Trofimo tu Mileto ai baraga-kwanea, korana ekeveni nai. ²¹ Bono kokore, be bono iaḡoma-gārimoḡi, faraka e iavara gēri roḡosi bene gābia nuḡanai.

Eubulo, Pude, Lino, e Klaudia gēri vevaḡa-namo ḡetuḡuani, ema ekalesia tarikaka mabarari na maki.

²² Veregāuka tu ḡoi iaukamu ḡesi bene tanu. Barau gēna namo e varevare-bara ḡomi ḡemi ai bene tanu.

GINITAŌ VARIŪUNA
The New Testament in the Sinaugoro Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Sinaugoro long Niugini
Copyright © 1995 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Sinaugoro

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0. You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-01-20

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 22 Nov 2019
a998e4ce-f2f7-5577-968e-5d2feef358f1